

Regnskapsstiftelsen
Regnskapsstandardstyret
att: nrs@revisorforeningen.no

Deres ref:

Oslo, 20.10.2014
Vår ref: Iman Winkelman/ 14-33301

Høring ny regnskapsstandard for øvrige foretak

Hovedorganisasjonen Virke viser til høringsnotat og høringsutkast om ny norsk regnskapsstandard for øvrige foretak, med utsatt høringsfrist til 31.oktober 2014. Vi vil i dette høringssvaret konsentrere oss om foreslåtte endringer på området for regnskapsføring av pensjon. Dette er et tema som har engasjert mange av våre medlemmer innen et av Virkes største bransjeområder, ideell sektor. Vi viser i denne sammenhengen også til kontakt med Regnskapsstandardstyrets leder Elisabet Ekberg og avholdt seminar om temaet 5.september d.å.

Gjennom seminaret kom våre medlemsvirksomheters bekymring tydelig til uttrykk gjennom et sterkt ønske om å videreføre korridormetoden for ideell sektor, sekundært forlenge overgangsperioden utover de foreslåtte fem år. I det følgende redegjøres det nærmere for Virkes innspill.

Nærmere om korridormetoden

Virke støtter i utgangspunktet forslag til endringer på området for pensjon, herunder at korridormetoden utvikles og utsatt innregning av aktuarmessige gevinster og tap ikke videreføres. Virke stiller seg positiv til den foreslåtte overgangsperioden på 5 år, og vil samtidig vise til at denne perioden må tilpasses tidspunktet for hvilket rapporteringstidspunkt standarden skal begynne å gjelde fra, gitt utsatt ikrafttredelse basert på utsatt høringsfrist. Ved å fjerne korridormetoden, bidrar man til at regnskapet gir et rettviseende bilde i henhold til regnskapslovens paragraf 3-2a.

Unntak for ideell sektor

Virke ber samtidig Regnskapsstiftelsen om å innta en unntaksbestemmelse i kapittel 28 Ytelser til ansatte der virksomheter innen ideell sektor unntas fra standardens hovedbestemmelser knyttet til pensjon. Vi vil spesielt vise til følgende forhold som taler for at virksomheter innen ideell sektor bør behandles ulikt fra gruppen av øvrige foretak på dette regnskapsområdet:

- Dersom korridormetoden fjernes vil en allerede svak soliditetssituasjon for virksomhetene innen ideell sektor svekkes ytterligere, med nedlegging eller sterk reduksjon av de ideelle virksomhetenes tilbud som resultat. Måten de ideelle virksomhetene er organisert på med hensyn til blant annet eierskap, formål og tjenestetilbud, gjør at de som regel ikke kan reetablere en tilfredsstillende egenkapitalsituasjon dersom muligheten for utsatt innregning av aktuarmessige tap på området for pensjon utvikles. De negative konsekvensene av et redusert aktivitetstilbud i regi av ideell sektor vil være

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

www.virke.no

betydelige, og berøre både brukere, ansatte og andre med tilknytning til det omfattende tjeneste- og velferdstilbudet virksomheter innen ideell sektor leverer på viktige samfunnsområder.

- I møte med en pågående prosess knyttet til å avhjelpe ideell sektor med de historiske pensjonskostnadene mange av virksomhetene i sektoren er belastet med, vil det være svært uheldig å avvikle korridormetoden før en politisk og administrativ løsning knyttet til de påløpte pensjonsforpliktelsene er vedtatt og etablert. Fjernes korridormetoden i henhold til utkast til ny regnskapsstandard, vil mange virksomheter innen ideell sektor måtte revurdere muligheten til fortsatt drift av soliditets- og regnskapsmessige årsaker før en finansiell løsning fra myndighetene er på plass. Dette vil være i direkte motstrid med myndighetenes ønske om å beholde og forsterke ideell sektor som en viktig velferdsleverandør i møte med viktige samfunnsoppgaver, herunder også det politiske ønsket om å gi virksomheter innen ideell sektor muligheten til å konkurrere på like vilkår med private tilbydere som historisk ikke har blitt pålagt å innføre ytelsespensjonsordning av det offentlige.
- Virke vil også vise til at virksomheter innen ideell sektor skiller seg fra øvrige virksomheter ved at de har andre og færre interesser tilknyttet regnskapsinformasjonen. De fleste virksomheter innen ideell sektor er organisert som medlemsorganisasjoner, stiftelser og lignende, og representerer verken potensielle oppkjøpsobjekt eller aktuelle fusjonspartnere. Andre transaksjoner, slik som kapitalutvidelser, kapitalnedsettelse eller andre former for utdelinger er heller ikke relevant for virksomheter innen ideell sektor. Med utgangspunkt i at regnskapsinformasjonen primært benyttes for å gi virksomhetenes medlemmer et rettviseende bilde av den økonomiske situasjonen, bør dagens metode for bokføring av pensjonsforpliktelser være tilstrekkelig for å oppfylle regnskapets hovedformål. Det vises her spesielt til at man i utkast til ny regnskapsstandard har foreslått en rekke unntak for små foretak, blant annet på området for pensjon, og at dette også har sammenheng med at interessentinteressene for denne gruppen foretak er annerledes enn for andre virksomheter. Det samme er tilfellet for virksomheter innen ideell sektor.

Svekket soliditet

Virke viser til at forslaget om å utelate videreføring av dagens ordning knyttet til utsatt innregning av aktuarmessige gevinster og tap vil medføre dramatiske konsekvenser for virksomheter innen ideell sektor med ytelsespensjonsordning for sine ansatte. Basert på historiske avtaler med det offentlige har svært mange ideelle virksomheter blitt pålagt å ha denne typen pensjonsordning for sine ansatte. For disse virksomhetene vil en endring i bestemmelsene på området for pensjon gjennomgående medføre at en allerede svak soliditetssituasjon forverres ytterligere gjennom en kraftig økning i bokførte pensjonsforpliktelser.

For mange av virksomhetene vil de regnskapsmessige konsekvensene av et bortfall av korridormetoden være at de taper all sin egenkapital, og i all hovedsak sitter igjen med en stor langsiktig gjeldspost i balanseregnskapet. Dette vil i neste omgang true disse virksomhetenes overlevelsessevne i møte med blant annet offentlige oppdragsgivere som stiller krav knyttet til virksomhetenes økonomiske situasjon ved utlysning og tildeling av oppdrag. Dersom korridormetoden fjernes, vil mange av de ideelle virksomhetene bli avskåret fra å delta i offentlige anbudskonkurranser grunnet manglende mulighet til å imøtegå kravene på området for soliditet. Også i møte med

nåværende og fremtidig behov for tilgang på fremmedkapital, vil redusert soliditet medføre store utfordringer.

Virke vil i anledning dette spesielt vise til at de ideelle virksomhetene ikke har overskudd som formål, og dermed har lav egenkapitalbeholdning i utgangspunktet. Muligheten til å bygge opp tilstrekkelig egenkapital for å motstå konsekvensene av at korridormetoden innføres er likeledes tilnærmet fraværende av minst to årsaker: Først og fremst fordi de ideelle virksomhetene gjennomgående – og ofte utelukkende – har det offentlige som kunder og oppdragsgivere. Dette henger sammen med hvilke tjenester sektoren tradisjonelt har tilbudt, og hvordan man i Norge har valgt å gjøre velferd til en offentlig finansiert oppgave. I møte med det offentlige som oppdragsgiver er det verken mulig eller ønskelig å innkalkulere fortjenestemarginer som gir tilstrekkelig egenkapitalsoppbygging for å forhindre at egenkapitalen blir negativ (og forblir negativ over tid) ved bortfall av korridormetoden.

Muligheten til å bygge opp tilstrekkelig egenkapital over tid er også begrenset med utgangspunkt i at overskudd ikke er et formål i henhold til vedtektene for de ideelle virksomhetene. Virksomhetene er gjennomgående basert på at inntekter motsvares av omtrent tilsvarende kostnader fra år til år i tråd med hvordan velferdsproduksjon foregår i offentlig sektor, og i tråd med hva som gjør at de definerer seg selv som en del av ideell sektor.

Det er også viktig å minne om at de ideelle virksomhetene som regel ikke kan hente inn ny egenkapital gjennom emisjoner eller lignende, slik private virksomheter for øvrig har mulighet til. Dette henger sammen med at virksomhetene gjennomgående ikke har noen direkte eiere, men er medlemsorganisasjoner og stiftelser uten direkte eierskap. For de ideelle virksomhetene er derfor et bortfall av korridormetoden særlig dramatisk også av denne grunn.

Historisk krav om ytelsespensjon

Gjennom driftsavtaler har det offentlige stilt krav om at ansatte i ideelle virksomheter skulle ha like lønns- og arbeidsvilkår, herunder pensjonsordninger, som ansatte i tilsvarende offentlige virksomheter. For sykepleiere ble lovpålagt offentlig tjenestepensjon innført i 1962, uavhengig av om arbeidstakerne var ansatt i offentlige, private eller ideelle virksomheter.

En offentlig tjenestepensjonsordning er en ytelsesbasert pensjonsordning som er opprettet for å sikre de ansatte utbetaling av pensjon ved pensjonsalder eller ved arbeidsuførhet på et tidligere tidspunkt. Ved at ordningen er ytelsesbasert er de ansatte garantert en viss andel av sluttlønn i tjenestepensjon, dersom visse vilkår er oppfylt. Pensjonsordningen sikrer i tillegg utbetaling til gjenlevende ektefelle og barn ved død. Pensjonspremien betales av arbeidsgiver, bortsett fra to prosent av lønnen som dekkes av den ansatte.

I møte med et politisk ønske om økt bruk av ikke-offentlige tjenestetilbydere på enkelte velferdsområder, har utfordringen knyttet til at det offentlige i sin tid påla de ideelle virksomhetene å etablere ytelsesbaserte pensjonsordninger, på nytt blitt aktualisert. Kostnadene knyttet til disse ordningene medfører i dag en åpenbar konkurranseulempemålt mot private virksomheter uten tilsvarende krav knyttet til pensjonsordning, og dette har skapt utfordringer ved gjennomføring av offentlige anbudsprosesser der man har ønsket å bevare og beholde ideelle virksomheter som tjenestetilbydere. I forlengelsen av dette, og også som del av arbeidet med å innføre EUs nye anskaffelsesdirektiv, pågår det et politisk arbeid med å finne en løsning for å håndtere de historiske pensjonskostnadene som i dag tynger sektoren, og gir ideell sektor en urimelig konkurranseulempemålt som man er usikker på om man kan ta hensyn til i møte med fremtidens offentlige anskaffelsesregelverk.

Pågående politisk prosess

Arbeidet med å identifisere hvordan myndighetene best kan ta et finansielt medansvar for de historiske pensjonskostnadene ideell sektor er belastet med, er omfattende i

møte med de juridiske og økonomiske aspektene av en slik reform. Dette vil nødvendigvis ta tid å få på plass. Virke anser det imidlertid som realistisk å få på plass en løsning på sikt, og avventer Regjeringens videre oppfølging av saken. Virke er kjent med at det jobbes med saken på både politisk og administrativt hold. I anledning dette vil det være svært uheldig dersom ideell sektor må implementere en ny regnskapsstandard som skaper betydelige utfordringer før en løsning knyttet til de historiske pensjonskostnadene er etablert.

Ideell sektor representerer forløperen til dagens velferdsstat, gjennom at mange av oppgavene som i dag løses av staten, tidligere ble løst av virksomheter innen ideell sektor. Blant de oppgavene som ideelle organisasjoner har vært sentrale i utviklingen av vil vi trekke frem etablering og utvikling av eldreomsorgen, bekjempelsen av fattigdom, kampen mot tuberkulosen, etablering av barne- og ungdomsvernet, rusomsorgen, hjem for enslige mødre, utbygging av helsestasjoner, hjem for døve/døvblinde, tilbud til revmatikere og MS syke samt bekjempelsen av tuberkulosen. Engasjementet fra organisasjonene omfatter det å sette problemene på dagsorden, samle inn penger, bygge institusjoner og drive disse.

Det finnes mange eksempler på organisasjoner som har spilt en sentral rolle i denne utviklingen. Av de store kan nevnes Norske Kvinners Sanitetsforening, Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke (LHL), Kreftforeningen, Nasjonalforeningen mot tuberkulose, Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon og Blå Kors.

Virke opplever at myndighetene anerkjenner ideell sektor for dens evne til å kombinere frivillighet og engasjement med evnen til å skape gode velferdstilbud. I møte med dette har Virke fått politisk støtte til at det må finnes en løsning som håndterer de historiske pensjonskostnadene sektoren er belastet med. Med bakgrunn i dette ber vi også om forståelse for at det vil være svært uheldig dersom ideell sektor på kort sikt fratas muligheten til å benytte korridormetoden, og at man med det medvirker til at mange ideelle virksomheter må legge ned sine tilbud av regnskapsmessige/soliditetsmessige årsaker før myndighetene har fått på plass en finansiell løsning som gir trygghet for fremtiden. I motsatt fall vil både brukere, ansatte og samfunnet kunne bli skadelidende gjennom et redusert aktivitetstilbud i regi av ideell sektor på viktige velferdsområder.

Færre interessenter

Virke finner også grunn til å minne om at virksomheter innen ideell sektor har færre og andre interessenter med hensyn til tilgjengeliggjort regnskapsinformasjon enn tradisjonelle virksomheter i privat sektor. Først og fremst fordi de ideelle virksomhetene ofte ikke har en bestemt eier, men gjennomgående er organisert som medlemsorganisasjoner og stiftelser. Dette gjør regnskapet mindre viktig som informasjonskilde knyttet til prosesser og transaksjoner som ellers finner sted i næringslivet, som eksempelvis kapitalutvidelser, kapitalnedsettelse eller andre former for utdelinger til virksomhetens eiere.

De ideelle virksomhetene representerer heller ikke noen potensielle oppkjøps- eller fusjonspartnere, og dermed er også investorinteressentene fraværende med hensyn til dette. De beskrevne forholdene taler etter Virkes syn for at man kan innta et unntak på området for pensjon for ideelle virksomheter i ny regnskapsstandard for øvrige foretak. Det er her grunn til å minne om at likelydende unntak er inntatt for små virksomheter, og at dette også er begrunnet med at regnskapsinformasjonen må stå i forhold til hvilke interessenter virksomheten har, og hvilke behov disse har for med hensyn til tilgjengeliggjort informasjon.

Virkes innspill

Virke ber Regnskapsstiftelsen om å innta et unntak for ideell sektor fra de generelle bestemmelsene knyttet til pensjon i ny regnskapsstandard. Unntaket kan avgrenset gjennom å definere kriterier for hva som skal anses som en ideell virksomhet, eksempelvis gjennom å stille krav til virksomhetens formål, organisasjonsform eller lignende.

Virkes sekundære ønske er at overgangsperioden utvides fra dagens foreslåtte fem år for å sikre at en politisk løsning knyttet til håndtering av de historiske pensjonskostnadene er på plass før man stiller krav om fullstendig regnskapsføring av pensjonsforpliktelsene for ideell sektor. En utvidet tidsperiode kan eksempelvis ta form av at korridormetoden videreføres i inntil 10 eller 20 år for ideell sektor, mot dagens foreslåtte overgangsperiode på maksimalt fem år.

Om ønskelig, redegjør vi gjerne nærmere for vårt syn i møte med regnskapsstandardstyrets behandling av de innkommende høringsuttalelsene.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Harald J. Andersen /s/
Samfunnspolitisk direktør

Iman Winkelman /s/
Seniorrådgiver